

W SŁUŻBIE PAMIĘCI O MIEDNOJE

Fot. 1.

Fot. 2.

mł. insp. Kinga Badeńska

p.o. Naczelnik Wydziału Współpracy Pozaoperacyjnej
Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP

Ze względu na sytuację geopolityczną i wojnę na Ukrainie w 85. rocznicę Zbrodni Katyńskiej oraz 25. rocznicę otwarcia i poświęcenia Polskiego Cmentarza Wojennego polska Policja nie zapali znicza i nie złoży kwiatów w Miednoje. Dla mł. insp. Kingi Badeńskiej jest to szczególnie bolesne, ponieważ niemal od początku jej służby w Policji – czyli od ponad 25 lat, jest w pewnym sensie strażniczką ognia pamięci o pochowanych tam policjantach Policji Państwowej i Policji Województwa Śląskiego. W 85. rocznicę Zbrodni Katyńskiej jej wspomnienia i relacje, a także zbiory fotografii stają się symbolicznym zniczem, zapalonym dla uczczenia ofiary pomordowanych funkcjonariuszy i ich upamiętnienia.

Fot. 3.

Fot. 4.

Fot. 1–4. Kinga Badeńska podczas uroczystości rocznicowych na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje w latach 2006, 2017, 2021. Zdjęcie 1 – A. Mierzwiński, zdjęcia 2–4 ze zbiorów K. Badeńskiej.

ml. insp. Kinga Badeńska

Absolwentka Wydziału Lingwistyki Stosowanej i Filologii Wschodniosłowiańskich na Uniwersytecie Warszawskim, tłumacz przysięgły. Służbę w Policji rozpoczęła w 1999 r. jako lektor Studium Języków Obcych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, później jako ekspert w Międzynarodowym Centrum Szkoleń Specjalistycznych Policji CSP.

Od 2007 r. pełniła służbę w Komendzie Głównej Policji, najpierw w Biurze Gabinet Komendanta Głównego Policji, następnie w Biurze Międzynarodowej Współpracy Policji KGP. Od lat zaangażowana we współpracę polskiej Policji z przedstawicielami organów porządku prawnego państw bloku wschodniego. W latach 2015–2022 została oddelegowana poza Policję, gdzie na stanowisku I radcy w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie pełniła służbę jako oficer łącznikowy polskiej Policji. Od otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje w 2000 r., corocznie do 2022 r. aktywnie uczestniczyła w organizacji uroczystości ku czci pomordowanych policjantów II RP. Na wniosek Prezesa Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.” została odznaczona Brązowym Krzyżem Zasługi, natomiast strona rosyjska uznała ją za personę *non grata*.

Obecnie pełni obowiązki Naczelnika Wydziału Współpracy Pozaoperacyjnej Biura Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji.

Groby polskich funkcjonariuszy II RP

Miejsce ukrycia zwłok pomordowanych w 1940 r. jeńców obozu w Ostaszkowie nie było znane do 1990 r. 13 kwietnia 1990 r. został opublikowany oficjalny komunikat władz ZSRR, w którym przyznano, że za mord katyński odpowiedzialność ponosi NKWD. W lipcu tego samego roku w wyniku działań prowadzonych przez polskich i rosyjskich dziennikarzy oraz działaczy „Memoriału” poszukujących miejsc pochówku funkcjonariuszy II RP, którzy po 17 września 1939 r. znaleźli się w sowieckiej niewoli, władze KGB w Kalininie (obecnie Twer) oficjalnie potwierdziły istnienie grobów w okolicy wsi Miednoje.

W wyniku prac badawczych i archeologiczno-ekshumacyjnych w Miednoje prowadzonych w 1991 oraz 1994

i 1995 r. przez ekspedycję zorganizowaną przez polskie MSW na obszarze 1,7 ha zostało zlokalizowanych 25 zbiorowych mogił, w których znajdują się szczątki ponad 6300 Polaków, więzionych w latach 1939–1940 w obozie specjalnym NKWD w Ostaszkowie, a następnie zamordowanych w piwnicy więzienia w siedzibie Zarządu Obwodowego NKWD w Kalininie. Ciała zamordowanych wrzucono do wcześniej przygotowanych dołów na należącym do NKWD terenie leśnym koło wsi Miednoje. Zostali tam pogrzebani funkcjonariusze Policji Państwowej i Policji Województwa Śląskiego, Straży Granicznej i Straży Więziennej, żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza i innych formacji wojskowych, pracownicy administracji państwowej II Rzeczypospolitej¹.

MIEDNOJE

Fot. 5.

Fot. 5. Pustelnia Niłowo-Stołobieńska – monaster położony na wyspie Stołobnyj na jeziorze Seliger, w pobliżu Ostaszkowa (widok współczesny). W latach 1939–1940 był tam zlokalizowany obóz, w którym więziono ponad 6300 funkcjonariuszy II RP. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 6.

Fot. 7.

Fot. 6–7. Tablica upamiętniająca polskich funkcjonariuszy i żołnierzy więzionych w obozie na terenie monasteru w pobliżu Ostaszkowa. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Z grobów w Miednoje wydobyto i przywieziono do kraju tysiące przedmiotów należących do ofiar, wśród nich m.in. odznaki Policji Państwowej, Policji Województwa Śląskiego i Straży Granicznej, orzełki policyjne, mundury, buty, książeczki wojskowe, legitymacje i notatniki służbowe policjantów, metryki, listy, fotografie bliskich, notatki i zapiski oraz wykazy współwięźniów, a także klucze do mieszkania, dające nadzieję, że kiedyś wrócą do domu. Przedmioty te znajdują się w Muzeum Katyńskim w Warszawie².

Budowa cmentarza

W 1995 r. strona polska i rosyjska podpisały dokument o budowie Polskich Cmentarzy Wojennych w Katyniu i Miednoje. 11 czerwca 1995 r. został uroczystie wmurowany akt erekcyjny i poświęcony przez Ojca Świętego Jana Pawła II kamień węgielny pod budowę cmentarza w Miednoje, a w lipcu tego roku Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa ogłosiła konkurs na projekt zagospodarowania przestrzennego terenu przyszłego cmentarza. W 1996 r. wybrano projekt artystów rzeźbiarzy: Zdzisława Pidka z Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku i Andrzeja Sołtygi z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Realizacja rozpoczęła się wiosną 1999 r. i trwała około roku³.

Udział w przygotowaniach do uroczystości otwarcia cmentarza

Kinga Badeńska, jako policjantka pełniąca służbę w Studium Języków Obcych Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, w 2000 r. wyjechała w roli organizatora i tłumacza do Miednoje, wraz z grupą przygotowawczą przed uroczystością otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje.

Mł. insp. Kinga Badeńska tak wspomina ten pobyt w Miednoje:

W 2000 r. do Rosji, jako młoda policjantka, wybrałam się z grupą rekonesansową, aby przygotować uroczystość otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje. Bardzo ciepło wspominam wszystkich uczestników tej grupy, m.in. dowódcę insp. Jerzego Gołębiowskiego, zastępcę Komendanta Stołecznego Policji, Janka Urbańskiego, naczelnika Wydziału Transportu CSP w Legionowie, a także Mariana Pisarkę z CSP. Jechaliśmy w konwoju złożonym z kilku pojazdów, gdyż zabraliśmy ze sobą wszystko, co było potrzebne do organizacji uroczystości w lesie.

Gdy nasza grupa przygotowywała cmentarz przed uroczystością, ja spędziłam dwa dni w twerskim urzędzie celnym, wypełniając niekończącą się ilość dokumentów dotyczących odprawy broni i instrumentów muzycznych.

Pamiętam, że 2 września 2000 r. całą noc i rano padał intensywny deszcz. Bardzo przeżywaliśmy, że przyjadą rodziny ofiar Zbrodni Katyńskiej i wszyscy przemokną.

Na pielgrzymów z Polski czekaliśmy na dworcu kolejowym w Twerze. Komendantem pociągu specjalnego był Zygmunt Kazimierzczak, Kierownik Zakładu Wyszczolenia Liniowego Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, a opiekunami rodzin i osobami zapewniającymi wsparcie logistyczne przedsięwzięcia – policjanci i pracownicy CSP⁴.

W strugach deszczu przy akompaniamencie orkiestry reprezentacyjnej witaliśmy przybyłych gości z Polski. W większości to byli starsi ludzie – małżonkowie i dzieci funkcjonariuszy II RP. Tuż przed rozpoczęciem uroczystości na cmentarzu wyszło piękne słońce i taka sama sytuacja powtarzała się już każdego roku, gdy w uroczystościach uczestniczyli najbliżsi ofiar reżimu stalinowskiego. W pamięci mam Rodziny, które wiozły ze sobą krzyże brzoźowe, zdjęcia, które stawiali na ołtarzu, kwiaty i znicze, ich smutek, zadumę, a jednocześnie radość, że za chwilę będą mogli po wielu latach odnaleźć tabliczkę z imieniem i nazwiskiem swojego męża, ojca, brata... Na wszystkich niesamowicie wrażenie zrobił odgłos bicia dzwonu w lesie, wśród sosen i metalowych krzyży – on po prostu brzmiał i brzmiał, a dźwięk ten wydobywał się spod ziemi.

Fot. 8.

Fot. 8. K. Badeńska wraz z grupą, która przygotowywała uroczystość otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje w 2000 r. Twer, 2000 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 9.

Fot. 9. K. Badeńska, E. Kaczmarczyk (CSP) oraz przedstawiciel Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.” podczas przejazdu z Tweru do Miednoje, 2000 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Otwarcie Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje

Uroczyste otwarcie i poświęcenie Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje nastąpiło 2 września 2000 r.

Na czele delegacji państwowej przybyłej na uroczystość stał Premier RP Jerzy Buzek. List prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego odczytała szefowa jego kancelarii – Jolanta Szymanek-Deresz. W imieniu rodzin ofiar głos zabrał Prezes Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939” Witold Banach. Ponadto obecni byli: Marszałek Sejmu RP Maciej Płażyński, przewodniczący Komisji sejmowych, a także grupa posłów i senatorów, szefowie i wiceszefowie kilku resortów, Szef Sztabu Generalnego WP gen. broni Henryk Szumski, Komendant Główny Policji nadinsp. Jan Michna oraz Komendant Główny Straży Granicznej gen. Marek Bieńkowski⁵.

Fot. 10.

Fot. 10. Przemówienie Premiera RP Jerzego Buzka podczas uroczystości otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje w 2000 r. Autor: A. Załęski. Źródło: P. Ostaszewski, *Pamiętamy*, „Gazeta Policyjna” 2010, nr 10, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2010/numer-67-102010/58386,Pamietamy.html>.

MIEDNOJE

Fot. 11.

Fot. 11. Post. Kinga Badeńska podczas otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje, 2000 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Opis Cmentarza

Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje położony jest około 30 km od Tweru, w pobliżu drogi z Moskwy do Petersburga, w miejscu, gdzie znajduje się 25 zbiorowych mogił, w których spoczywają szczątki jeńców obozu specjalnego NKWD w Ostaszkowie.

Przed wejściem na cmentarz, po obu stronach bramy, stoją żeliwne kolumny z orłami, a przed słupami na alejce jest napis: „Polski Cmentarz Wojenny Miednoje”. Teren cmentarza ma formę kurhanu otoczonego „murem”, stanowiącym jak gdyby symboliczną granicę pomiędzy światem zewnętrznym a ziemią uświęconą krwią ofiar.

Wokół cmentarza, wzdłuż muru umieszczone są żeliwne imienne epitafia osób, których szczątki tam spoczywają. Ciąg inskrypcji indywidualnych zakończony jest płaskorzeźbami, przedstawiającymi Krzyż Kampanii Wrześniowej i Krzyż Virtuti Militari. Elementy te nie wystają ponad powierzchnię ziemi, symbolizując ponad półwiekową ciszę dotyczącą tego miejsca zbrodni.

Jednym z głównych elementów cmentarza jest wielka „brama”, przesunięta z granicy muru w głąb cmentarza i stanowiąca zbiorowe epitafium. Jest ona otwarta, a stojący w niej wysoki żeliwny krzyż znamionuje zwycięstwo prawdy. Elementami związanymi z bramą są dwa żeliwne słupy z godłem Policji Państwowej⁶.

Fot. 12.

Fot. 12. Brama Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Centralnym elementem cmentarza jest ołtarz stanowiący rodzaj otwartej kaplicy, na którą składają się: ściana z nazwiskami zamordowanych funkcjonariuszy II RP, wysoki na 9 metrów centralny krzyż i podziemny dzwon. Żeliwny ołtarz to stół ofiarny, miejsce sprawowania mszy świętej. Przed ołtarzem znajduje się tablica informująca o okolicznościach popełnienia zbrodni.

Pod bramą będącą zbiorowym epitafium, w specjalnej niszy, poniżej poziomu ziemi, został umieszczony dzwon. Jego stłumiony dźwięk symbolizuje prawdę, której nie można ukryć nawet pod ziemią. Na powierzchni dzwonu znajduje się tekst „Bogurodzicy” i nazwa dzwonu – „Miednoje”⁷.

Fot. 13.

Fot. 14.

Fot. 13. Ołtarz na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje. Fot. 14. 8-metrowe krzyże oraz płyty żeliwne w miejscach 25 zbiorowych mogił na Cmentarzu w Miednoje. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Obrysy 25 mogił-kurhanów zaznaczone są nakładającymi się na siebie, w różny sposób, żeliwnymi płytami, na każdej mogile usytuowany jest 8-metrowy krzyż. Te wysokie, jakby wtopione w korony drzew krzyże stanowią jedność z drzewami, które rosną na ziemi przesiąkniętej krwią ofiar zbrodni. Wokół cmentarza biegnie aleja, wzdłuż której umieszczono tabliczki inskrypcyjne z danymi osobowymi zamordowanych⁸.

Fot. 15.

Fot. 15. Dzwon na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Coroczne pielgrzymki delegacji polskiej Policji do Miednoje

Kinga Badeńska: *Na co dzień opiekę nad cmentarzem od początku sprawuje rosyjski Państwowy Kompleks Memorialny „Miednoje”. Od 2000 r. do 2022 r. na Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje co roku udawała się delegacja z udziałem polskich policjantów. Jednak podejście Rosjan do organizacji tych uroczystości bardzo się zmieniło w ciągu tych ponad 20 lat. Podczas przygotowań do uroczystości otwarcia Cmentarza udzielali polskim delegacjom wsparcia i widać było ich starania, by to miejsce pamięci było jak najbardziej dostępne dla Polaków⁹. Inaczej to wyglądało w przekazie oficjalnym. Pamiętam swoje zdziwienie, gdy po uroczystości zobaczyłam w regionalnej telewizji przekaz o protestach w Twerze przeciwko utworzeniu cmentarza, bowiem w Miednoje nie odczuwało się tego. Do 2014 r. Rosjanie udzielali polskim delegacjom pomocy, zabezpieczali uroczystość, przydzielano policyjną eskortę, w uroczystościach brali udział przedstawiciele władz rosyjskich, razem z Polakami składali kwiaty na rosyjskiej i polskiej części cmentarza. Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje jest wydzieloną częścią Kompleksu Memorialnego w Miednoje. Obok polskiej części znajduje się część rosyjska. Od 2000 r. uroczystości w rocznicę otwarcia Cmentarza odbywały się zarówno na części polskiej, jak i na rosyjskiej i miały charakter pojednania. Polska delegacja wspólnie z Rosjanami uczestniczyła w modlitwie najpierw na części rosyjskiej, a później Rosjanie uczestniczyli we mszy na części polskiej. Ówcześni pracownicy Państwowego Memoriału w Miednoje prowadzili prace archiwalne i badawcze. Współpraca z kierownictwem Cmentarza układała się harmonijnie. Były to osoby oddane sprawie, zaangażowane w poszukiwanie prawdy i dowodów.*

Fot. 16.

Fot. 16. Złożenie wieńców na Polskim Cmentarzu Wojennym przez Podsekretarza Stanu w MSWiA Adama Rapackiego wraz z Komendantem Głównym Policji gen. insp. Andrzejem Matejukiem oraz przedstawicielem Komendy Głównej Straży Granicznej, 3.09.2009 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 17.

Fot. 17. Hotel Twer, grupa rekonesansowa oraz kompania reprezentacyjna Policji, przedstawiciele stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.,” Komendy Głównej Policji oraz pani Kinga Badeńska (2010 r.). Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 18.

Fot. 18. Jedna ze wspólnych uroczystości polskiej i rosyjskiej delegacji na cmentarzu w Miednoje. 2016 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 19.

Fot. 19. Przejście polskiej delegacji na uroczystość na rosyjskiej części Cmentarza, 2016 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

MIEDNOJE

Zmiana nastawienia Rosjan do polskich uroczystości po aneksji Krymu

K.B.: Od aneksji Krymu nastawienie Rosjan do polskich uroczystości stawało się coraz mniej przychylne. 2 września 2014 r. odbyły się uroczystości zarówno na polskiej, jak i rosyjskiej części Kompleksu Memorialnego Miednoje. Uczestniczyli w nich: przedstawiciele Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie na czele z Panią Ambasadorką RP w Federacji Rosyjskiej Katarzyną Pelczyńską-Nałęcz; delegacja polskich policjantów, zagraniczni oficerowie łącznikowi służb policyjnych z Czech i Niemiec oraz ze strony rosyjskiej: Dyrektor Kompleksu Memorialnego Miednoje – Natalia Żarowa, naczelnik Zarządu Komunikacji Społecznej i Polityki Regionalnej Obwodu Tverskiego – Andriej Gagarin, Zastępca Dyrektora Muzeum Historii Najnowszej Rosji – Siergiej Siedow. Na rosyjskiej części nekropolii delegacja uczestniczyła w prawosławnej modlitwie za zmarłych oraz złożyła wieńce. Na Polskim Cmentarzu Wojennym odbyła się msza święta w intencji pomordowanych, a następnie został odczytany list Komendanta Głównego Policji oraz zostały złożone wieńce i wianki kwiatów.

Po raz pierwszy od otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje, mimo wystosowanej korespondencji, strona rosyjska nie zapewniła zabezpieczenia przejazdu kolumny na uroczystości, a także samej uroczystości. I po raz pierwszy zakłócono przebieg uroczystości. Przed budynki dawnej administracji cmentarza po przyjeździe polskiej delegacji wjechał samochód, z którego rozlegała się głośna muzyka, a z okien wystawiono flagi św. Jerzego (koloru pomarańczowo-czarnego symbolizujące zwycięstwo nad faszyzmem, mające na celu upamiętnienie i uczczenie bohaterów Dnia Zwycięstwa 9 maja 1945 r.). 8-osobowa grupa z samochodu głośno, z użyciem megafonu manifestowała, podważając fakt zamordowania i pochowania polskich funkcjonariuszy w Miednoje.

Polski oficer łącznikowy w Rosji w służbie pamięci

K.B.: Jako oficer łącznikowy pełniący służbę w Ambasadzie RP w Rosji w latach 2015–2022, każdego roku kilkakrotnie odwiedzałam Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje, Twer

oraz Monaster św. Niła w Ostaszkowie. 5 marca¹⁰, podczas Święta Policji, 2 września, 1 i 11 listopada wraz z przedstawicielami Ambasady składaliśmy świeże białe-czerwone kwiaty i zapalaliśmy znicze.

Fot. 21.

Fot. 21. Od prawej pani Ewa Kowalska (IPN), mł. insp. Kinga Badeńska, pani Tamara Nizioł – Wicekonsul RP w Rosji oraz mieszkańcy Tweru, 1 listopada 2018 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

2018 r.

K.B.: W 2018 r. podczas Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej do Rosji przyjechała grupa policyjnych spottersów, która miała za zadanie dbać o bezpieczeństwo polskich kibiców. Na zakończenie ich pobytu w Rosji zaproponowałam im wyjazd do Miednoje. Ci, którzy nie pełnili w danym dniu służby, z wielką ochotą odwiedzili polską nekropolię.

Fot. 22.

Fot. 22. Policjanci spottersi na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje (zabezpieczenie Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w 2018 r.). Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 20.

Fot. 20. Władze lokalne oraz ojciec Piotr, były ekonom klasztoru Pustelnia Niłowo-Stołobieńska w pobliżu Ostaszkowa, a także delegacja polskich policjantów wraz z oficerem łącznikowym mł. insp. Kingą Badeńską, 2017 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 23.

Fot. 23. 1 listopada 2021 r. – mł. insp. Kinga Badeńska z panią Konsul RP Alicją Siatkowską. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Zmiana narracji i utrudnianie dostępu do polskich miejsc pamięci w Rosji

K.B.: Od momentu kiedy Kompleks Memorialny przeszedł pod opiekę Państwowego Muzeum Współczesnej Historii Rosji w 2012 r. zaczęły się ograniczenia finansowe, naciski polityczne.

2018 r.

Strzelnica Junarmii¹¹ na rosyjskiej części Memoriału Miednoje¹²

K.B.: W 2017 r. funkcję dyrektora Memoriału Miednoje objęła Jelena Szewczenko, była dyrektor domu kultury, która nie była związana z tematyką zbrodni stalinowskich. Pani Szewczenko uczestniczyła w okrągłych stołach organizowanych przez lokalnych aktywistów, którzy później doprowadzili do zdjęcia tablic z Uniwersytetu Medycznego w Twerze. Wielokrotnie podawała w wątpliwość fakt pochowania w Miednoje polskich funkcjonariuszy zamordowanych z rozkazu Stalina.

Na rosyjskiej części Memoriału została zbudowana strzelnica dla młodzieży z Junarmii. Zamiast uroczystości rocznicowych organizowane były Dni Otwartych Drzwi. Rodziny rosyjskich ofiar represji przestały uczestniczyć w uroczystościach.

Szlaban na drodze do Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje

K.B.: W 2018 r. na drodze prowadzącej do polskiej części Cmentarza został zamontowany szlaban, co utrudnia polskim delegacjom dojazd, powodując konieczność każdorazowego uzgadniania jego otwarcia.

Fot. 24.

Fot. 24. Szlaban zamykający drogę na Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

2019 r.

Prowokacyjne przedsięwzięcia Rosjan w czasie wizyty polskiej delegacji

K.B.: 2 września 2019 r. w uroczystościach rocznicowych uczestniczyli laureaci konkursu „Policjanci w służbie historii” wraz ze swoimi nauczycielami i opiekunami. Było to bardzo podniosłe wydarzenie. Uroczystość w pięknej oprawie, pol-

ska młodzież w mundurach, ze sztandarami. Laureaci konkursu odszukiwali tabliczki wybranych przez siebie bohaterów. W przeddzień uroczystości zadzwoniła do mnie pani dyrektor Memoriału Miednoje i zaprosiła polską młodzież na wspólną lekcję historii wraz z młodzieżą rosyjską.

Przeczuwając prowokację, odpowiedziałam, że jest to bardzo interesująca propozycja, ale może taką lekcję lepiej będzie zorganizować w następnym roku, gdy zostanie wspólnie przygotowana. Nie spotkało się to z zadowoleniem pani dyrektor. Podczas uroczystości spotkała nas niespodzianka. Pani dyrektor zaprosiła dzieci i młodzież Junarmii. Mieli zajęcia w salach muzeum, a na ławkach przy znaku pamięci na stronie rosyjskiej została przygotowana wystawa broni pochodząca z wykopalisk z okresu II wojny światowej – karabiny, hełmy, granaty. Przed złożeniem kwiatów przez rosyjską młodzież pani dyrektor wygłosiła mowę, w której poinformowała, że kwiaty będą złożone w celu uczczenia ofiar wojennych, po czym zaproponowała wspólne przejście na polską część bramą główną, przy której znajduje się tablica upamiętniająca dwóch czerwonoarmistów, którzy zmarli w czasie pobytu w szpitalu, wskutek poniesionych obrażeń, parę lat później. Obecnie bowiem władze chcą udowodnić, że w Miednoje pochowani są żołnierze Armii Czerwonej, a nie Polacy. Nie zgadzając się z narzuconą narracją, nasza delegacja nie dołączyła do rosyjskiej młodzieży i chwilę później uczciła pamięć osób represji stalinowskich i wróciła na polską część tą samą drogą, którą przyszła, unikając zaplanowanej prowokacji. To jednak nie przeszkodziło prasie twerskiej podać informacji, że polska młodzież wraz z rosyjską uczestniczyła we wspólnej lekcji historii, oraz załączyć zdjęć z sali, co oczywiście mijало się z prawdą.

Fot. 26.

Fot. 25–26. Młodzież rosyjska i polska na Cmentarzu w Miednoje podczas uroczystości rocznicowej 2.09.2019 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

MIEDNOJE

W 2019 r., w setną rocznicę powołania Policji Państwowej, oficjalna pielgrzymka została zorganizowana przez Komendę Główną Policji. Wzięło w niej udział ponad 120 przedstawicieli polskiej Policji, MSWiA oraz innych służb i instytucji, a także Stowarzyszeń „Rodzina Policyjna 1939 r.” i Federacji Rodzin Katyńskich. Podczas uroczystości rocznicowej młodzież z Junarmii ponownie została wykorzystana do celów propagandowych. Weszła na polską część Cmentarza, a jej opiekun w świetle kamer próbował mi wręczyć książkę dotyczącą bohaterów Armii Czerwonej. Odmówiłam, gdyż uroczystość na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje to nie jest właściwe miejsce i czas do jej wręczenia. Zdawałam sobie sprawę, że to było działanie celowe i że zostałyby wykorzystane w celu rozgłaszania, że Rosjanie uczą Polaków właściwej historii. W trakcie całej uroczystości rosyjska prasa i telewizja nie odstępowały Komendanta Głównego Policji, któremu osobiście towarzyszyłam. Dziennikarze wykrzykiwali, że chcą ze mną porozmawiać. Biegali z kamerą po mogiłach. Usiłując powstrzymać przedstawicieli rosyjskich mediów, wielokrotnie byłam zmuszona do zwracania im uwagi, że utrudniają mi wykonywanie obowiązków. To oczywiście również zostało przez rosyjskie media wykorzystane do celów propagandowych – tego wieczoru zostałam „gwiazdą twerskich wiadomości”.

2020 r.

Zdemontowanie tablic upamiętniających ofiary NKWD w Twerze

K.B.: W maju 2020 r., przed Dniem Zwycięstwa w Rosji, z gmachu, który od lat 30. do 50. XX w. był siedzibą NKWD (obecnie budynek Twerskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego), zostały zdemontowane dwie tablice, w języku polskim i rosyjskim, upamiętniające zamordowanych tam jeńców obozu w Ostaszkowie i inne ofiary NKWD. Tablice usunęli aktywiści rosyjskiego porządkowego Ruchu Narodowo-Wyzwoleńczego.

Polski napis na tablicy brzmiał:

**„Pamięci jeńców w Ostaszkowie
zamordowanych
przez NKWD w Kalininie,
światu ku przestrodze –
Rodzina Katyńska”.**

Na drugiej ze zdemontowanych tablic znajdował się napis w języku rosyjskim o treści:

**„Pamięci zamęczonych.
Tu w latach 1930–50
znajdował się zarząd NKWD-MGB
obwodu kalinińskiego
i wewnętrzne więzienie”.**

Fot. 27.

Fot. 27. Złożenie kwiatów przez delegację polskiej Policji pod tablicą upamiętniającą więźniów obozu w Ostaszkowie zamordowanych w siedzibie Zarządu NKWD (obecnie budynek Twerskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego) w 2017 r. – przed zdemontowaniem tablicy przez rosyjskich aktywistów. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

Fot. 28.

Fot. 28. Zdemontowanie tablic z gmachu Twerskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego przez rosyjskich aktywistów, 2020 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

K.B.: Podczas uroczystości rocznicowych 2 września 2020 r. nasza delegacja pod przewodnictwem chargé d'affaires Ambasady RP w Moskwie, Jacka Śladewskiego, nie została wpuszczona na teren Uniwersytetu Medycznego w Twerze, by jak co roku złożyć kwiaty pod dawnym gmachem NKWD. Od tej pory kwiaty składaliśmy na ogrodzeniu Uniwersytetu i pod Pomnikiem Ofiar Represji Politycznych w Twerze.

Brak zgody na składanie kwiatów pod budynkiem Uniwersytetu strona rosyjska uzasadniła epidemią oraz tym, że na gmachu nie ma już tablicy upamiętniającej Zbrodnię Katyńską. Chargé d'affaires Ambasady RP stwierdził, iż zdemontowanie tablic jest „elementem pewnej walki o nową wersję historii” i zapowiedział, że polska delegacja będzie to miejsce dalej odwiedzać i że podejmowane są działania, aby te tablice na tym miejscu, zgodnie z prawdą historyczną, ponownie zawisły¹³.

Fot. 29. Ze względu na brak zgody strony rosyjskiej na wejście na teren Uniwersytetu Medycznego w Twerze w 2020 r. chargé d'affaires ambasady RP w Moskwie Jacek Śladowski wraz z mł. insp. Kingą Badeńską i pozostałymi członkami delegacji złożyli wiązankę przy ogrodzeniu Uniwersytetu. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

K.B.: Usunięcie tablic z Uniwersytetu odbiło się echem w Rosji. Środowisko naukowe, ponad 100 profesorów podpisało się pod listem potępiającym usunięcie tablic. Stowarzyszenie „Memorial” w Rosji walczyło o przywrócenie tablic w sądzie. Niestety, machina Kremla nie pozwoliła na ponowne umieszczenie tablic. Działalność Stowarzyszenia „Memorial” nie odpowiada dzisiejszej retoryce obecnych władz. Stowarzyszenie zostało najpierw uznane za agenta zagranicznego, a następnie zdelegalizowane.

W tym czasie w Rosji nasiliły się też wystąpienia domagające się zamknięcia Polskich Cmentarzy Wojennych w Katyniu i Miednoje.

2021 r.

K.B.: 2 września 2021 r. uroczystość w Miednoje odbyła się bez żadnych prowokacji. W uroczystości oprócz przedstawicieli Ambasady RP w Moskwie uczestniczył pan Aleksander Gurianow oraz polscy naukowcy pracujący w Rosji, w Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych w Dubnej. Na uroczystości nie pojawiła się pani dyrektor, ale Cmentarz był przygotowany, zapewniono nagłośnienie, trybunę, krzesła.

Fot. 30.

Fot. 30. Delegacja Ambasady RP w Moskwie oddała hołd ofiarom zbrodni Katyńskiej spoczywającym na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje, 2.09.2021 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

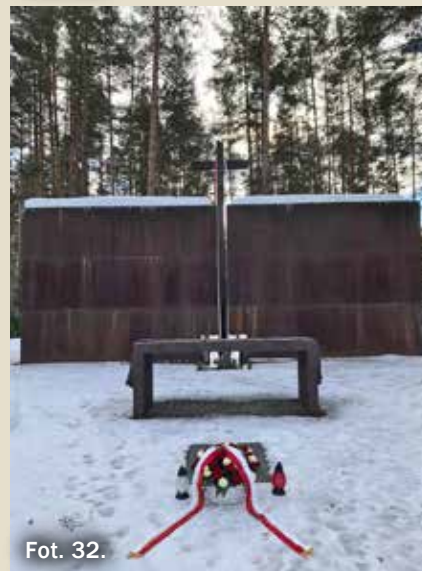
K.B.: 1 listopada 2021 r. nasza delegacja zauważyła, że niektóre z brzoźowych krzyży na cmentarzu w Miednoje są przewrócone. Były one przegnite i bardzo kruche. Podnieśliśmy je z ziemi i przywiązaliśmy do drzew. Ambasada RP notą dyplomatyczną poinformowała stronę rosyjską o stanie Polskich Cmentarzy Wojennych w Miednoje i w Katyniu.

2022 r.

K.B.: 1 marca 2022 r. dyrektorem Kompleksu Memorialnego w Miednoje został pan Aleksander Michajłowicz Czunosow. Gdy wraz z Ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej w Federacji Rosyjskiej Krzysztofem Krajewskim i oficerami łącznikowymi polskich służb przybyliśmy 5 marca na Cmentarz w Miednoje, by uczcić pamięć ofiar, dyrektor nas powitał i oprowadził po terenie Cmentarza, zobowiązał się także do wymiany krzyży wiosną. To była moja ostatnia wizyta w Miednoje. Kilka dni później wróciłam do Polski ze względu na zerwanie wszelkich kontaktów z Federacją Rosyjską po wkroczeniu wojsk rosyjskich do Ukrainy.

Fot. 31.

Fot. 32.

Fot. 31–32. Mł. insp. Kinga Badeńska wraz z Ambasadorem RP Krzysztofem Krajewskim oraz oficerami łącznikowymi innych polskich służb podczas ostatniej wizyty w Miednoje, tuż przed jej wyjazdem do Polski ze względu na sytuację po agresji Rosji na Ukrainę, 5 marca 2022 r. Zdj. ze zbiorów K. Badeńskiej.

MIEDNOJE

Uroczystości w Miednoje i Twerze w latach 2022-2025

Trzeba podkreślić, że Rzeczpospolita Polska nie zapomina o Miednoje. Ambasador RP w Moskwie Krzysztof Krajewski podczas kolejnych rocznic oddaje hołd ofiarom Zbrodni Katyńskiej pochowanym w Miednoje, składa wieńce i zapala znicze zarówno na polskiej, jak i na rosyjskiej części Memoriału. Kwiaty składa także na ogrodzeniu Twerskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego, z którego gmachu zostały zdjęte tablice upamiętniające zamordowanych tam jeńców obozu w Ostaszkowie i inne ofiary NKWD¹⁴.

2 września 2024 r. Ambasador Krzysztof Krajewski wraz ze swoimi współpracownikami oddał hołd ofiarom Zbrodni Katyńskiej w 24. rocznicę otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje. Ambasador, składając kwiaty i zapalając znicz, uczcił pamięć polskich funkcjonariuszy, żołnierzy, pracowników administracji państwowej i wymiaru sprawiedliwości II Rzeczypospolitej, zamordowanych przez NKWD. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele Polonii z Moskwy i Tweru.

Ambasador w swoim przemówieniu podziękował Polonii za udział w uroczystościach, co uznał za przejaw odwagi i opowiedzenia się po stronie prawdy. Podkreślił także konieczność przeciwstawiania się podejmowanym coraz częściej próbom zakłamywania historii i relatywizowania odpowiedzialności stalinowskiego aparatu represji za zbrodnie popełnione nie tylko na narodzie polskim, ale także na innych narodach, w tym na obywatelach ZSRR. Wskazał na fundamentalne znaczenie przekazywania kolejnym pokoleniom prawdy na temat tragicznych losów ofiar represji. Ambasador zapalił znicz i złożył również kwiaty na rosyjskiej części Memoriału, a także na ogrodzeniu Uniwersytetu Medycznego oraz pod Pomnikiem Ofiar Represji Politycznych w Twerze¹⁵.

Fot. 33.

Fot. 34.

Fot. 33–34. 7 marca 2023 r. Ambasador Krzysztof Krajewski oddał hołd Ofiarom Zbrodni Katyńskiej spoczywającym na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje oraz w miejscu upamiętnienia ofiar Zbrodni Katyńskiej i terroru stalinowskiego w Twerze. Źródło: *Uroczystości w Miednoje i Twerze*, <https://www.gov.pl/web/rosja/uroczystosci-w-miednoje-i-twerze> [dostęp: 10.03.2025 r.].

Fot. 35.

Fot. 36.

Fot. 37.

Fot. 35–37. 2 września 2024 r. Oddanie hołdu ofiarom Zbrodni Katyńskiej w 24. rocznicę otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje przez Ambasadora RP w Moskwie Krzysztofa Krajewskiego wraz z jego współpracownikami. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele Polonii z Moskwy i Tweru (fot. 35). Złożenie kwiatów przez Ambasadora RP na ogrodzeniu Twerskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego, gdzie mieściła się katownia NKWD (już po zdjęciu z budynku tablic upamiętniających ofiary) oraz pod Pomnikiem Ofiar Represji Politycznych w Twerze (fot. 36–37), 2.09.2024 r. Źródło: *24. rocznica otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje*, 2.09.2024, <https://www.gov.pl/web/rosja/24-rocznica-Miednoje> [dostęp: 10.03.2025 r.].

Fot. 38.

Fot. 38. Ceremonia złożenia wieńców oraz zapalenia zniczy przez Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Federacji Rosyjskiej Krzysztofa Krajewskiego wraz z konsulem Jarosławem Strycharskim na terenie Kompleksu Memorialnego Miednoje. Źródło: *Udział Ambasadora RP w Federacji Rosyjskiej Krzysztofa Krajewskiego w ceremonii upamiętnienia ofiar zbrodni katyńskiej w Miednoje*, 7.03.2025 r. Źródło: <https://www.gov.pl/web/rosja/miednoje> [dostęp: 10.03.2025 r.].

Uroczystości rocznicowe w KGP od 2022 r.

Od 2022 r., z powodu ciągle trwającej agresji Rosji na Ukrainę, wyjazd polskiej delegacji do Miednoje jest niemożliwy. Uroczystości rocznicowe odbywają się w Komendzie Głównej Policji pod Obeliskiem „Poległym Policjantom – Rzeczpospolita Polska”, jednak, jak powiedział w swoim przemówieniu w 2022 r. Michał Wykowski, Prezes Warszawskiego Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.”:

„Myślami jesteśmy tam, na wschodzie,
na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje.

Kiedy po 50 latach od strasznej zbrodni
wyszła na jaw okrutna prawda,
rozpoczęły się ekshumacje, żmudny proces,
trwający dekadę, budowy cmentarza.

Zostały otwarte trzy cmentarze:
w Katyniu, Charkowie i Miednoje – największej
policyjnej nekropolii na świecie.

To był 2 września 2000 roku.

Prawda i pamięć – dwa proste słowa,
które stały się dla nas,
rodzin policyjnych drogowskazem.

Dzisiaj jesteśmy depozytariuszami tej pamięci.

Mam nadzieję, że kolejne pokolenia
będą ją kultywować”¹⁶.

Obchody rocznic otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje na dziedzińcu Komendy Głównej Policji przy Obelisku „Poległym Policjantom – Rzeczpospolita Polska”.

Fot. 39.

Fot. 39. Uroczystość rocznicowa w dniu 2.09.2022 r. Autorzy zdjęcia: Izabela Pajdała, Piotr Maciejczak. Źródło: *Pamiętamy i zawsze będziemy pamiętać*, BKS KGP, 3.09.2022 r., <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/222593,Pamietamy-i-zawsze-bedziemy-pamietac.html> [dostęp: 7.03.2025 r.].

Fot. 40.

Fot. 41.

Fot. 40–41. Uroczystość rocznicowa w dniu 2.09.2023 r. Źródło: T. Dąbrowski, *Nigdy nie zapomnimy o naszej przeszłości*, BKS KGP, 4.09.2023 r., <https://policja.pl/pol/aktualnosci/235340,Nigdy-nie-zapomnimy-o-naszej-przeszlosci.html> [dostęp: 7.03.2025 r.].

MIEDNOJE

Fot. 42.

Fot. 42. Uroczystość rocznicowa w dniu 2.09.2024 r. Źródło: 24. rocznica otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje, BKS KGP, 2.09.2024 r., <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/249822,24-rocznica-otwarcia-Polskiego-Cmentarza-Wojennego-w-Miednoje.html> [dostęp: 7.03.2025 r.].

Niezależnie od wszystkich okoliczności, polska Policja oraz rodziny policyjne pamiętają o Miednoje i nigdy nie zapomną. Zgodnie bowiem ze słowami Teresy Brackiej, Prezesa Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.” zs. w Katowicach:

„[...] jednoczy nas jedna myśl. By pamiętać. Dopóki pamiętamy, dopóki nasi ojcowie i dziadkowie będą świadczyć o swoim bohaterstwie i męczeństwie. Będą obecni w kartach historii”¹⁷.

Na podstawie wspomnień oraz zapisków
mł. insp. Kingi Badeńskiej
oraz informacji opublikowanych w mediach
oprac. mł. insp. Agnieszka Gorzałczyńska-Mróz

¹ Katyń 1940, Cmentarze, *Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje*, <https://katyn.ipn.gov.pl/kat/miejsca-pamiec/cmentarz/12240,Polski-Cmentarz-Wojenny-w-Miednoje.html#> [dostęp: 12.03.2025 r.].

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Zob. B. Gaca-Maciaszkiewicz, *Pociąg specjalny. Udział kadry i słuchaczy CSP w przygotowaniu uroczystości otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje*, „Kwartalnik Policyjny” 2000, nr 1–2, s. 52–56.

⁵ Katyń 1940, Cmentarze, *Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje*.

⁶ Policja Państwowa, *Ostaszów*, <https://www.policjapanstwowa.pl/index-198.htm> [dostęp: 18.03.2025 r.].

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ I. Pajdała, *O polskich miejscach pamięci i Rosji. Wywiad z mł. insp. Kingą Badeńską, byłą oficer łącznikową polskiej Policji w Federacji Rosyjskiej i radcą Ambasady Polskiej w Moskwie*, „Gazeta Policyjna” 2022, nr 8 (20), <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2022/numer-20-082022-r/221881,O-polskich-miejscach-pamieci-i-Rosji.html> [dostęp: 25.02.2025 r.].

¹⁰ Rocznicą wydania 5 marca 1940 r. przez władze sowieckie decyzji o wymordowaniu polskich jeńców wojennych z obozów w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie oraz Polaków przetrzymywanych w więzieniach NKWD na obszarze przedwojennych wschodnich województw Rzeczypospolitej.

- ¹¹ Wszechrosyjskie Narodowe Stowarzyszenie Patriotyczne i Ruch Społeczny „Młoda Armia”, nazywane w skrócie Junarmia – organizacja młodzieżowa o charakterze paramilitarnym, wspierana i finansowana przez Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej, licząca około miliona osób (według oficjalnej informacji). Jej celem jest szkolenie przyszłych żołnierzy oraz wpajanie młodym wojskowym wartości patriotycznych. [Przyp. red.].
- ¹² I. Tumakova, *Von tam mogily a tam detki treliauit*, „Novaya Gazeta”, 26.03.2023 r., <https://novayagazeta.ru/articles/2023/05/26/von-tam-mogily-a-tam-detki-streliauit> [dostęp: 18.03.2025 r.].
- ¹³ A. Wróbel, *Polscy dyplomaci nie zostali wpuszczeni do dawnego gmachu NKWD w Twerze*, Polska Agencja Prasowa, 2.09.2020 r. [dostęp: 7.03.2025 r.].
- ¹⁴ Zob. *Upamiętnienie w Miednoje*, 5.03.2022 r., <https://www.gov.pl/web/rosja/upamietnienie-w-miednoje2>. *Ambasada RP w Moskwie uczciła 22. rocznicę otwarcia polskiego cmentarza wojennego w Miednoje*, 9.09.2022 r., <https://dzieje.pl/wiadomosci/ambasada-rp-w-moskwie-uczci-la-22-rocznice-otwarcia-polskiego-cmentarza-wojennego-w-Miednoje-i-Twerze>, 7.03.2023 r., <https://www.gov.pl/web/rosja/uroczystosci-w-miednoje-i-twerze>. *24. rocznica otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje*, 2.09.2024, <https://www.gov.pl/web/rosja/miednoje>. *Udział Ambasadora RP w Federacji Rosyjskiej Krzysztofa Krajewskiego w ceremonii upamiętnienia ofiar zbrodni katyńskiej w Miednoje*, 7.03.2025 r., <https://www.gov.pl/web/rosja/miednoje> [dostęp: 10.03.2025 r.].
- ¹⁵ *24. rocznica otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje*, 2.09.2024 r., <https://www.gov.pl/web/rosja/24-rocznica-Miednoje> [dostęp: 10.03.2025 r.].
- ¹⁶ *Pamiętamy i zawsze będziemy pamiętać*, 3.09.2022, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/222593,Pamietamy-i-zawsze-bedziemy-pamietac.html> [dostęp: 6.03.2025 r.].
- ¹⁷ A. Chyliński, *Uroczystości w 19. rocznicę otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje*, 4.09.2019 r., <https://policja.pl/pol/aktualnosci/178245,Uroczystosci-w-19-rocznice-otwarcia-Polskiego-Cmentarza-Wojennego-w-Miednoje.html> [dostęp: 7.03.2025 r.].

Summary

Serving the memory of Miednoje

The article presents the work of Lt. col. Kinga Badeńska, a graduate of the Faculty of Applied Linguistics and Eastern Slavic Philology at the University of Warsaw. She previously served as a police instructor at the Police Training Centre in Legionowo and as liaison officer of the Republic of Poland in Moscow. She is currently serving as the acting head of the Non-Operational Cooperation Division at the International Police Cooperation Bureau of the National Police Headquarters.

For years, she has been actively involved in strengthening cooperation between the Polish Police and law enforcement agencies from former Eastern Bloc countries. Since the opening of the Polish War Cemetery in Miednoje in 2000, she has played a key role in organizing annual commemorations honoring the victims executed by the NKVD in Kalinin (now Tver) in 1940 – over 6300 officers of the State Police, the Silesian Province, the Prison Service, as well as soldiers and administrative personnel of the Second Polish Republic.

Drawing on officer's personal recollections, notes, and photographs, as well as information published in the media, the article explores the efforts of the Polish Police to honor the victims, including their role in the preparations for the opening of the Polish War Cemetery in Miednoje and Tver.

Special attention is given to growing hostility in Russian attitude toward Polish memorial sites and their historical narratives, a shift that became evident after annexation of Crimea and has further intensified following Russia's invasion of Ukraine.

The article aims both to honor the murdered officers – given the current geopolitical circumstances preventing the Polish Police from visiting Miednoje – and to underscore the ongoing need to safeguard historical memory and truth, protecting them from distortion.

Tłumaczenie: Joanna Łaszyn